

Medietilsynet
Nygata 4
1607 Fredrikstad

post@medietilsynet.no

Innspill til FM-utredning: Erfaringer fra lokalradiodrift på FM og DAB

«Regjeringa meiner at kulturlivet, frivilligheita og medieoffentlegheita er sjølvstendige byggjesteinar i samfunnet. Dei skal kunne utvikle seg mest mogleg på eigne premissar utan statleg overstyring. Det offentlege skal leggje til rette for utvikling og eit mangfald av private og offentlege finansieringskjelder. Det er ei viktig oppgåve å verne om kulturarven vår.»

- Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturens kraft — Kulturpolitikk for framtida

Jærradiogruppen, og lokalradioene vi representerer, er avhengige av en forlengelse av dagens FM-konsesjoner til 2031. Vi vil her redegjøre for hvorfor, og orientere om våre erfaringer fra drift av lokalradio på FM og DAB.

Om Jærradiogruppen

Jærradiogruppen AS eier og drifter følgende 10 norske lokalradiostasjoner:

Område	Stasjonsnavn	Plattform
Holmestrand, Horten mfl.	Radio Horten	FM
Tønsberg, Nøtterøy m.fl.	Radio Tønsberg	FM DAB
Sandefjord	Radio Sandefjord	FM
Iljan, Skien, Bamble, Porsgrunn	Radio Grenland	FM DAB
Kragerø	Radio Kragerø	FM
Hjelmeland, Sauda m.fl.	Radio Atlantic Ryfylkeradioen	FM DAB
Klepp, Time, Hå, Gjesdal	Jærradioen	FM DAB
Sandnes, Forsand	Radio Sandnes	DAB
Eigersund m.fl.	Radio Nordsjø	FM DAB
Skodje, Ålesund m.fl.	Radio Ålesund	FM DAB

Våre lokalradioer har 43 ansatte, 200.000 ukentlige lyttere og omsatte i 2018 samlet for 26 millioner kroner. Vi er en av landets største lokalradioaktører, med mange års erfaring fra sendinger på FM, DAB, internett og mobil. I tillegg til de nevnte kommersielle lokalradiostasjonene er vår daglig leder Herman Skretting eier av og ansvarlig for drift av Classico, en ikke-kommersiell nisjeradio i Sandnes. Vi har erfaring med drift av lokalradioer med ulike formålsparagrafer, hovedsakelig kommersielle, men også ikke-kommersielle.

I tillegg til vår erfaring som anleggs- og innholdskonsesjonær på FM har vi vært anleggs- og innholdskonsesjonær på DAB siden konsesjonene i Lokalradioblokka ble tildelt i 2016. Jærradiogruppen er største anleggskonsesjonær i Lokalradioblokka, med konsesjon og ansvar for utbygging i følgende 5 regioner:

10	VESTFOLD	Horten, Holmestrand, Tønsberg, Sandefjord, Larvik, Svelvik, Sande, Hof, Re, Andebu, Stokke, Nøtterøy, Tjøme, Lardal
11	GRENLAND DRANGEDAL	Kragerø, Bamble, Porsgrunn, Drangedal, Skien, Siljan, Nome
15	JÆREN DALANE	Gjesdal, Time, Hå, Bjerkreim, Eigersund, Lund, Sokndal, Klepp
16	RYFYLKE	Kvitsøy, Rennesøy, Strand, Hjelmeland, Randaberg, Stavanger, Sandnes, Sola, Sauda, Suldal, Finnøy, Forsand
23	SUNNMØRE	Haram, Giske, Ålesund, Skodje, Sula, Ørskog, Herøy, Hareid, Ulstein, Sykkylven, Stordal, Sande, Ørsta, Norddal, Vanylven, Stranda, Volda

Vi har investert betydelig summer i sendernet for DAB i våre regioner, sendernet som i tillegg til våre egne lokalradioer også benyttes av andre lokale leietakere. Vi mener derfor å ha et godt og solid referansegrunnlag når vi i det følgende uttaler oss om fremtidig distribusjon, og dens betydning for drift av både kommersiell og ikke-kommersiell lokalradio.

Vår plass i det norske mediemangfoldet

Vi opplever å operere i en mediebransje i rask endring. Internasjonale aktører som Facebook og Google tar stadig større markedsandeler i våre lokale annonsemarkeder, og truer både lokale og nasjonale aktører. I en slik situasjon mener vi at myndighetene ved å forlenge konsesjonene på FM til 2031, legger til rette for fortsatt mediemangfold, lokal nyhetsproduksjon, at lokalradioene blir økonomisk drivverdige og dermed sikrer at vi overlever i konkurransen med både nasjonale radiokanaler og internasjonale medieaktører. Vi opplever politisk forståelse for at lokalradioene har en sentral plass i mediemangfoldet og derfor er viktige å bevare.

«Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, konstaterer at lokalradioene gir et stort og viktig radiotilbud til befolkningen, og at de bidrar til et mediemangfold blant annet med dekning av lokale nyheter, samfunnsdebatt og kultur. Det er derfor viktig å legge opp til en politikk som legger til rette for sterke og livskraftige lokalradioer.»

- Innst. 14 S (2018-2019) Post 74. Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier.

Lokale medier av den typen vi representerer er med sine avgrensede dekningsområder en av de viktigste bærebjelkene for mediemangfold i Norge. Aktørmangfold og stor eiermessig spredning tilfører medietilbudet bredde, variasjon og valgmuligheter som bidrar til å ivareta mangfold, samfunnsdebatt og ytrings adgang. Lokalradio har sin styrke i formidling av lokal informasjon, politikk, kultur og underholdning. Med lokalt innhold som vårt sterkeste våpen innehar vi ofte rollen som meningsbærende opposisjon til lokalavisen. Vi bidrar til skjerpet konkurranse og en lokal mediearena der lokalavisenes monopolsituasjon utfordres i kamp om mediebrukere og kommersielle inntekter. Vi er viktige brukere og formidlere av norsk

musikk. Etter at de nasjonale kanalene ikke lenger har konsesjonsforpliktelser med krav til norskandel, er lokalradioene svært sentrale når det gjelder å løfte frem norsk, regional og lokal musikk. Fallende kommersielle inntekter i mediebransjen medfører at øvrig innholdsproduksjon konsentreres til kommersielt interessante geografiske områder, større andel brukerskapt innhold, mer klipp-og-lim journalistikk og stadig mer utstrakt bruk av stoffutveksling mellom redaksjoner innen samme mediekonsern. Lokalradioer som oss, med selvstendige redaksjoner og stor eiermessige spredning, blir dermed stadig viktigere i et demokrati- og mangfoldsperspektiv. Vi, og lokalradio generelt, opplever å være en viktig rekrutteringskanal for journalister og programmedarbeidere videre til andre større medieorganisasjoner. En rask optelling viser at mist 9 tidligere ansatte fra våre lokalradioer i øyeblikket jobber som programsjefer, lydprodusenter eller programledere hos de fire nasjonale aktørene NRK, TV2, P4 og Bauer.

Tidligere Stortingsbehandling av distribusjon for lokalradio

I forbindelse med arbeidet med digitalisering av norsk radio ble det i Meld. St. 8 (2010-2011) *Digitalisering av radiomediet* fastslått at de nasjonale kanalene skulle slutte å sende på FM i 2017. Lokalradioenes interesser skulle ivaretas, og de fleste få fortsette å sende på FM:

«Ein viktig føresetnad for ein vellykka overgang til digital radio er at interessene til lokalradioane blir ivaretekne på ein fullgod måte. Departementet foreslår at dei fleste lokalradioane bør ha høve til å sende på FM også etter 2017. Departementet vil i 2015 avklare konkret kva grupper lokalradioar som skal ha denne moglegheita.»

- Meld. St. 8 (2010–2011) Digitalisering av radiomediet

I Meld. St. 24 (2014-2015) *Rammevilkår for lokalradio i samband med digitaliseringa av radiomediet* ble det så bestemt hvilke lokalradioer dette skulle gjelde, samtidig som man la rammene for hvordan lokalradioene som ønsket det, skulle digitaliseres. FM-konsesjonene våre ble forlenget til 31.12.2021, og man iverksatte utbygging av DAB for lokalradio i Lokalradioblokka. Stortinget sluttet seg til dette.

Fremtidig analog distribusjon av lokalradio i FM-nettet – forlengelse av dagens konsesjoner

Vi er kommet så langt i gjeldende konsesjonsperiode at vi opplever at vi trenger avklaring om ytterligere forlengelse på FM for å ha forutsigbarhet knyttet til videre drift. Vi har de to siste årene investert ca. 4 millioner kroner i utbygging av sendernet for DAB og startet sendinger i disse. Vi opplever i liten grad at det følger økt lytting eller økt inntekspotensial av den nye digital distribusjonen, slik at dette for aktører som oss er en kostnad vi tar utelukkende for å kunne være tilgjengelig på samme plattform som de nasjonale kanalene, for de få som lytter til lokalradio digitalt. Vi opplever liten betalingsvilje blant andre mulige leietakere i våre regioner av Lokalradioblokka, og dermed stor usikkerhet knyttet til fremtidig finansiering av sendernetene vi bygger. Denne usikkerheten knyttet til hvordan lokalradioene skal driftes etter 2021 er tidligere bemerket av flere av dagens regjeringspartier, som her i innstillingen til Meld. St. 24 (2014-2015) *Rammevilkår for lokalradio i samband med digitaliseringa av radiomediet*:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er positive til at lokalradioer utenfor storbyer har fått en forlengelse på fem år. Samtidig er disse medlemmer bekymret for hva som vil skje etter disse fem årene.»

- Innst. 370S (2014–2015)

I egenskap av å være blant de største lokalradioaktørene, med økonomi til å investere i parallell distribusjon på DAB, har vi ønsket å prioritere å være tilgjengelige på samme plattform som de nasjonale aktørene, i tillegg til på FM. Enn så lenge vi ikke opplever å kunne hente nye inntekter fra våre sendinger på DAB blir vår digitale tilværelse raskt et spørsmål om hvor mye vi kan fortsette å investere i digital distribusjon, hvor store nye driftskostnader vi kan påta oss, kun for å bedre tilgjengeligheten for en liten gruppe lyttere. Spørsmålet om fortsatt FM-distribusjon er for oss derfor tett knyttet til både spørsmålet om videre drift, og mulighetene til å fortsette digitalisering. Det er på FM vi måler vår lytting, det er fra FM vi henter våre inntekter, og det er med disse midlene vi betaler for utbygging av parallell distribusjon på DAB. Vi var blant lokalradioene som deltok i en undersøkelse utført av Kantar Media på oppdrag fra Norsk Lokalradioforbund og en gruppe større kommersielle lokalradioer i uke 18-35 2018. Denne undersøkelsen viste følgende lyttefordeling mellom ulike plattformer for de av våre stasjoner som deltok:

Jærradioen:	84% FM	20% DAB	0% internett
Radio Tønsberg:	79% FM	14% DAB	5% internett

Jærradioen har sendt på DAB siden 2014, Radio Tønsberg siden 2017.

Rundt 30% av lokalradioene som sender på FM har skaffet seg parallell distribusjon på DAB. For bransjen samlet, der lokalradioen sender både på FM og DAB oppgir 75% av lytterne at de hører på FM. FM-andelen for våre stasjoner er dermed enda høyere. Lokalradioer som kun sender på DAB har enten svært lave lyttertall, eller i mange tilfeller problemer med i det hele tatt å dokumentere lytting. Vi kommenterer dette ytterligere i avsnittet om hva som skjedde med Radio Sandnes etter de stanset sine sendinger på FM nedenfor. Vi er sikre når vi konkluderer med at FM er den viktigste lytteplattformen for lokalradio, og grunnlaget for å kunne videreføre bransjen slik vi kjenner den.

Vi tar derfor til orde for at det bør besluttes å forlenge dagens konsesjoner videre etter 2021, fortrinnsvis til 2031, som er utløpstidspunktet for våre gjeldende konsesjoner på DAB.

Den pågående digitaliseringen, i kombinasjon med en generelt krevende utvikling i mediemarkedet gjør at det vil være vanskelig å skulle gå gjennom en ny søknadsrunde for analog kringkasting lik det vi opplevde i 2008 og 2009. Dersom en skulle foreta ny utlysning av konsesjoner på FM, ville det i tillegg til å ramme konsesjonærene hardt også få svært alvorlige følger for den pågående digitaliseringen, og lokalradioenes evne til å bevare de sendernettene som er bygget for DAB. Stortinget la også dette til grunn forrige gang man diskuterte FM-distribusjon av lokalradio:

«Komiteen mener det er positivt at regjeringen foreslår å forlenge konsesjonene for lokalradioaktørene som fortsetter på FM-nettet med fem år, slik at lokalradioene kan

bruke sine ressurser på digitalisering fremfor på en ny søknadsrunde for analog kringkasting.»

- Innst. 370S (2014–2015)

Vi slutter oss derfor til Norsk Lokalradioforbund og resten av den norske lokalradiobransjen i at det mest hensiktsmessige er å forlenge dagens FM-konsesjoner. I det følgende redegjør vi for hvorfor.

Konsesjonsområdene våre på FM er, i langt større grad en DAB-regionene vi bygger ut, synonyme med naturlige lokale handelsdistrikter. Konsesjonsområdene på FM er utgangspunkt for vår kommersielle lokalradiodrift.

Vi har finansiert, eier og drifter våre FM-sendere selv, vår distribusjon over FM medfører ingen kostnad for andre, eller det offentlige. Vi har gjennom mange år investert betydelige økonomiske midler i infrastruktur. Investeringer som blir verdiløse om FM-nettet slukkes. Våre sendernett for FM har svært lave driftskostnader sammenliknet med de nye sendernetene for DAB. Driftskostnadene utgjøres av strømutfgifter og noe innplasseringsleie hos eksterne stasjonseiere, men i mange tilfeller eier vi sendepunktene selv.

Gitt en situasjon der dagens FM-konsesjoner ikke skulle bli videreført vil vi selv være ansvarlige for å nedmontere og fjerne FM-utstyr og antenner. Rivning og destruering av utstyr vil utgjøre en betydelig kostnad, med leie av teknisk personell, mastemontører og kostnader til miljøsanering. For lokalradioer som oss, med et større antall sendepunkter, blir kostnadene høyere enn det vi vil kunne håndtere. Radio Sandnes kom i denne situasjonen etter at vi måtte stanse sendingene på FM i 2017, det vil vi redegjøre mer om nedenfor. Selskapet ville ikke overlevd stans av sendinger på FM, uten å tilhørende en gruppering av andre lokalradiostasjoner som fikk fortsatt sine analoge sendinger.

Vi, som de fleste andre lokalradioer, har foretatt gradvise investeringer i senderanlegg og infrastruktur gjennom mange år, for å finsikte dekning og tette dekningshull i egne konsesjonsområder. Å skulle etablere tilsvarende dekning på DAB er kostnadskreven, vil ta mange år, og vi ser ikke hvordan vi skal kunne finansiere det. Dette gjør at vi selv for de som lytter til oss på DAB er svært avhengig av supplerende dekning fra FM. Når en bilradio forlater en DAB-senders dekningsområde vil den automatisk og sømløst overføres til en annen sender med dekning. I mange tilfeller er dette en FM-sender, fordi FM-nettene våre er bedre utbygget. Våre DAB-nett vil oppleves som ustabile og dårligere enn de riksdekkende tilbudene, uten tilleggsdekningen vi får fra FM.

Vår utbygging av lokale digitale kringkastingsnett samt leiekostnader, vedlikehold og øvrig drift av disse, finansieres med midler fra vår drift på FM, i kombinasjon med offentlige tilskudd. Det er fra FM-sendingene vi henter våre inntekter. Manglende forutsigbarhet i forhold til konsesjonsutløp, gjør nå at vi ikke tør investere mer av egne midler.

De nasjonale kanalene har allerede fullført sin overgang fra FM til DAB, og usikkerheten knyttet til om lokalradio ville kunne forsinke denne er fjernet. Lyttertallene for de nasjonale aktørene er tilbake på tilsvarende nivåer som før den nasjonale FM-slukkingen.

Våre sendernett i Lokalradioblokka er avhengig av et visst tilfang av leietakere med sunn økonomi. I tillegg til at det vil true økonomien til våre egne lokalradioer, ser vi at opphør av sendinger på FM for andre leietakere også vil kunne gjøre at de forsvinner, og gi ringvirkninger for driften av våre påbegynte digitale sendernett.

Om Radio Atlantic Ryfylkeradioen sitt sendernett for FM

Radio Atlantic Ryfylkeradioen ble startet i 1996 og er lokalradio for kommunene Hjelmeland, Strand, Finnøy, Rennesøy, Kvitsøy, Suldal og Sauda. Ryfylke er en krevende region å dekke for lokalradio, med utfordrende topografi, lite utbygget infrastruktur, og spredt befolkning. Sendernettet i dette konsesjonsområdet er et av de teknisk mest krevende vi drifter, og består av 10 FM-sendere. Disse er plassert på Ombo, Idse, Middagsåsen, to på Rennesøy tre i Sauda, i tillegg til den første mate-senderen i Ryfylkegt. i østre bydel i Stavanger. Vi har ikke hatt økonomi til enda å etablere sendernett for DAB innover i konsesjonsområdet. Vi har ved flere anledninger de siste årene blitt forelagt innsigelser fra andre, og krav om at mate-senderen vår må stenges, basert på argumentasjon om at denne gir for mye dekning i det som er definert som slukkeområde nær Stavanger. Til dette vil vi benytte anledningen til å kommentere at vi er avhengig av denne senderen som starten på et svært omfattende sendernett, at dekningen fra senderen ble grundig behandlet i forbindelse med behandlingen av Meld. St. 24 (2014-2015) *Rammevilkår for lokalradio i samband med digitaliseringa av radiomediet*, og at dekningen etter dette er kontrollert av NKOM ved flere anledninger. Dekningen ble ikke funnet å gi for stor befolkningsdekning i slukkeområde. NKOM har ved minst to anledninger det siste året kontrollert sendernettet, og funnet at det er i tråd med forutsetningene for behandlingen av stortingsmeldingen. Lyttertall i året etter FM-slukkingen viser også at Radio Atlantic Ryfylkeradioen ikke bærer preg av å ha uforholdsmessig god befolkningsdekning. Radio Atlantic har 5.300 daglige lyttere, til sammenlikning med Radio Grenland som har 21.500 daglige lyttere, Radio Tønsberg 25.200 daglige lyttere og Radio Ålesund 17.000 daglige lyttere.

Utfordringene med DAB som eneste distribusjonsplattform for lokalradio

Vi ønsker parallell distribusjon på DAB for våre lokalradioer for å være tilgjengelige på samme plattform som de nasjonale kanalene, men kan ikke basere oss på DAB alene. På grunn av sendetekniske-, geografiske-, konkurransemessige- og økonomiske begrensninger, er ikke DAB like egnet for distribusjon av lokalradio som FM. Innføringen av DAB i Norge ble drevet frem av de riksdekkende radiokanalene, basert på deres behov. Ikke i noe land har DAB-prosjekter vært initiert av lokalradio eller lokal kommersiell kringkasting. En tvungen overgang fra FM til DAB for lokalradio vil gjøre at man går fra en distribusjonsform uten kostnad for det offentlige til distribusjon avhengig av nær 100 prosent statsstøttefinansiering. Det finnes ikke lokalradioer som kun sender på DAB og er kommersielt drivverdige. Vi driver i dag Radio Sandnes som ren DAB-kanal, med dårlig resultat. Lokalradio på DAB vil ha behov for støtte til investeringer i infrastruktur, til å finansiere driftskostnader og til å dekke løpende transmisjonsleie. FM er nøkkelen til digitalisering av lokalradiobransjen.

At digital distribusjon er økonomisk krevende for lokalradio er noe Stortinget er oppmerksomme på. Det kom blant annet til uttrykk i innstillingen til Meld. St. 24 (2014-2015) *Rammevilkår for lokalradio i samband med digitaliseringa av radiomediet*:

«Komiteen viser til at digitalradiomeldingen gjaldt digitalisering av det riksdekkende radionettet, og at de minste lokalradioaktørene i utgangspunktet skulle få mulighet til å fortsette å sende på FM-nettet etter vedtatt slukkedato. Dette fordi en overgang vil være økonomisk krevende for en rekke mindre ressurssterke lokalradioer som vil trenge tid til å tilpasse seg et teknologiskifte, et hensyn komiteen mener det er viktig å ivareta.»

- Inst 370S (2014–2015)

Om utbygging og drift av DAB-sendernett for lokalradio

«DAB er godt eigna til radioverksemd på lands- og regionalbasis, men er av tekniske orsakar mindre eigna for lokalradioverksemd. Førebels er det for tidleg å seie kva som vil vere den den beste løysinga for lokalradioane. Oppgåva til styresmaktene må vere å medverke til at den løysinga som aktørane sjølve meiner der den beste, kan gjennomførast.»

- Meld. St. 62 (1996-1997) Kringkasting og dagspresse

Som utbygger i Lokalradioblokka er vi nå ansvarlig for drift, vedlikehold og videre utbygging av 5 DAB-regioner. Her drifter vi sendernett for oss selv og andre leietakere. Årlige driftskostnader og avskrivninger i disse sendernetene er 1.6 millioner kroner, før montering av sendere som skal i driftsettes i 2019. Dette er kostnader som må fordeles på et fremdeles lavt antall leietakere, og medfører høye leiekostnader til hver enkelt innholdskonsesjonær. Om utbygging og drift av slike sendernett kan vi bemerke:

Utbygging utløser store investeringsbehov for en økonomisk presset bransje

Utbygging av effektive og konkurransedyktige DAB-nett for lokalradio er kostnadskrevende. Sammenlignet med FM er investeringer i DAB-utstyr som sendere og antenner svært kostbart. I tillegg kommer engangsinvesteringer som anleggsbidrag, linjefremføring og montasje for sendepunkt. På grunn av de lokale DAB-regionenes store geografiske utbredelse vil et typisk lokalt DAB-nett, selv med begrenset regiondekning, bestå av et betydelig antall sendepunkt. Anleggskonsesjonærene som er ansvarlig for utbygging må dermed påta seg store investeringskostnader.

DAB medfører betydelig høyere driftskostnader

Lokalradioenes FM-anlegg har lave eller tilnærmet ubetydelige driftskostnader, mens situasjonen er motsatt for DAB. På FM kan en omformer ta imot en frekvens og sende signalet videre ut på en annen. DAB krever signalmatning fra radiolink eller fiber direkte til hvert sendepunkt. Anleggskonsesjonærene må derfor enten investere i linkutstyr eller etablere og betale leie for dedikerte sendelinjer. DAB-utstyr er større, og krever mer plass på sendestasjonen. Dette medfører høye innplasseringskostnader for lokalradioene. I tillegg til leiekostnadene kommer vedlikehold, drift og høyere strømkostnader. Driftskostnadene er ofte mellom 5.000,- og 10.000,- kroner pr. måned pr. sendepunkt. Høye investerings- og driftskostnader medfører høyere leiepriser for lokalradioene.

Sen etablering på DAB resulterer i høye anleggsbidrag fra stasjonseiere

Dersom strømforsyning eller lagringskapasitet på attraktive sendestasjon/masteanlegg tilhørende stasjonseiere som Norkring, Telenor eller andre er maksimalt utnyttet, er det leietakeren som etablerer seg sist på stasjonen som må finansiere oppgradering av anleggene. Lokalradio etablerer seg sent på DAB, kommer ofte sist i utbyggingskøen og kan derfor bli møtt med urimelig høye etableringskostnader.

De statlige tilskuddsrammene er små i forhold til behovet

Investeringsmidlene avsatt til digitalisering av lokalradio strekker ikke til. Dette bidrar til treg utbygging. I tillegg til tilskudd til investeringene er det også behov for etablering av forutsigbare støtteordninger for finansiering av fremtidige driftskostnader og sendeleie for leietakere i sendenettene. Vi vil bemerke at støtteordninger til programproduksjon har blitt vesentlig redusert til fordel for tilskudd til digitalisering. En slik omfordeling er uheldig. Fremtidig støtte til investeringer og drift av tekniske løsninger bør ikke gå på bekostning av tilskuddsordninger til programproduksjon.

Støtteordningens tilskuddstak fungerer som bremsekloss for digitalisering av lokalradio

Innretningen med støttetak hindrer nødvendig kontinuitet og progresjon for utbygging av lokal-DAB. Vi har fått forståelse av at det nå er bevegelse når det gjelder notifisering til ESA av denne tilskuddsordningen.

«Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti ber regjeringen vurdere å få notifisert tilskuddsordningen til lokalkringkastingsformål og digitaliseringstiltak i sektoren hos ESA.»

- Innst. 14 S (2018-2019) Post 74. Tilskudd til lokale lyd- og bildemedier.

Dette mener vi er bra, og at det er viktig at dette kommer på plass før nye tilskudd skal bevilges.

Drift av lokalradio på DAB

«Det bør etter departementets syn ikke være myndighetenes oppgave å peke ut den fremtidige tekniske standard for digital radio i Norge. Aktørene bør selv styre teknologivalg, så lenge det ikke går utover tilbudet av allmennkanaler til befolkningen eller medfører betydelige kostnader for forbrukerne.»

- Meld. St. 30 (2006-2007) Kringkasting i en digital fremtid

Radio Sandnes etter FM-slukkingen i 2017

Radio Sandnes ble startet i 1996, og sendte frem til 2017 på FM. Sandnes var et av områdene som ble definert som slukkeområde i forbindelse med den nasjonale overgangen til DAB. Siste år med drift på FM hadde Radio Sandnes en omsetning på 4.3 millioner kroner, og positivt resultat før skatt på 98.000 kr. Første år etter FM-slukkingen, med distribusjon utelukkende på DAB hadde Radio Sandnes en omsetning på 1,2 millioner kroner, og negativt resultat før skatt på 2.4 millioner kroner. Eneste grunn til at Radio Sandnes ikke er konkurs er at selskapet har fått tilført midler fra driften av våre andre lokalradioer i distriktet som fikk

videreført sin drift på FM, fordi vi har ønsket å opprettholde vår tilstedeværelse med et redaksjonelt produkt mot Sandnes. Radio Sandnes hadde før FM slukkingen i 15.000 ukentlige lyttere og 7.500 daglige lyttere (2. kvartal 2017, Kantar Media). Radio Sandnes har etter det opplevd sammenhengende fall i lyttertall, og har nå 4.000 ukentlige lyttere og 1.500 daglige lyttere (4. kvartal 2018, Kantar Media). Det er et fall på 80% i daglig lytting, og Radio Sandnes har i dag ikke tilstrekkelig lytteroppslutning i sitt område til å være attraktiv som annonsekanal.

Lokalradioer som kun sender på DAB finner ikke bærekraftige driftsmodeller

Lokalradio har sendt på DAB siden 2015, men har så langt ikke økonomiske suksesshistorier å vise til. Selv om det ofte vises til at terskelen for å etablere seg som konsesjonær på DAB er lav, uten særlige krav for å få konsesjon, har innføringen av DAB for lokalradio kun medført ti nye aktører. Samtlige av disse, som er representert i både det kommersielle og ideelle landskapet, har negative driftsresultat og et betydelig samlet driftsunderskudd. Fem av aktørene har lagt ned virksomheten eller levert tilbake DAB-konsesjonene. Heller ikke de kapitalsterke nasjonale aktørene har klart å få økonomi i drift av lokalradio på DAB. Lokalradioene i storbyene som var drevet av de nasjonale aktørene var ment å digitaliseres sammen med de nasjonale kanalene. I ettertid ser man at ingen av lokalradioene fra de nasjonale aktørene overlevde overgangen fra FM til DAB, de er nå nasjonale kanaler, uten lokalt innhold.

Konkurransesituasjonen er langt tøffere på DAB

Kommersiell drift av lokalradio forutsetter markedsandeler av en viss størrelse, som ingen til nå har oppnådd på DAB. En lokalradio på DAB konkurrerer ofte med 30-40 nasjonale kanaler, mot tidligere 5-6 på FM. En slik konkurransesituasjon gjør det langt vanskeligere å oppnå høye nok lyttertall til at lokalradioen blir attraktiv som annonsekanal. Lokalradio klarer i dag ikke hente kommersielle inntekter fra drift på DAB.

Lokale DAB-nett er ikke økonomisk bærekraftige uten FM i ryggen

Med få unntak er ikke DAB-nett for lokalradio lønnsomme. Det var tenkt at flere lokalradioer kunne dele på kapasitet og kostnader. Så langt er det ikke nok leietakere til å få lønnsom drift i de lokale nettene. Dermed må anleggskonsesjonærene mange steder subsidiere både investerings- og driftskostnader.

Støtteordningens udefinerte varighet gir manglende forutsigbarhet

Lokalradioene løper stor økonomisk risiko, når man ved å etablere seg på DAB påtar seg store transmisjonskostnader. For lokalradioer som baserer sine digitale investeringer og driftskostnader på tilskudd, fungerer støtten som kunstig åndedrett. Dersom den offentlige støtten avvikles, må lokalradio selv kunne bære økte driftskostnader og inngåtte leieforpliktelser.

Det hviler et for stort økonomisk- og solidarisk ansvar på anleggskonsesjonærene

Vi opplever som anleggskonsesjonærer at vi påtar oss store økonomiske forpliktelser til både investering og drift av DAB-anlegg. Vi må forskuttere investeringer og bære mellomværende driftskostnader ved lavt antall leietakere. Dersom vår drift skulle bli truet vil en eventuell nedleggelse eller konkurs få dramatiske følger for våre leietakere, fordi disse da mister sin distribusjonsplattform.

Hvor lenge bør lokalradio få fortsette på FM?

Vi foreslår samme konsesjonsperiode på FM som på DAB, til og med 2031.

Både som innholds- og anleggskonsesjonærer i Lokalradioblokka opererer vi på DAB nå med konsesjoner som varer til 31.12.2031. Vi tar til orde for å forlenge dagens FM-konsesjoner til samme dato. Gjennom en slik forlengelse vil lokalradioene sikres forutsigbarhet rundt videre drift, og til å kunne fortsette investeringer i parallell distribusjon på DAB, med de økte kostnadene det fører med seg. Det er grunn til å anta at lyttemønster for lokalradio vil endres i kommende år, og en slik forlenging vil la en sårbar bransje tilpasse seg dette gradvis. For den kommersielle delen av bransjen vil vi kanskje måtte finne frem til andre driftsmodeller, der drift på FM, og kanskje også tradisjonelle annonseinntekter, spiller en mindre rolle enn i dag. Kun dersom en forlengelse på 10 år krever ny konsesjonsrunde mener vi det er fornuftig å forlenge i en kortere periode. Slik vi allerede har argumentert for vil en ny konsesjonsrunde være for krevende for bransjen.

På hvilke vilkår bør lokalradio få fortsette på FM?

Lokalradio må ikke pålegges strengere konsesjonsvilkår enn i dag

Lokalradiobransjen er sårbar, og har i mange år vært preget av aktørfravall og dårlig økonomi. Med forlengede konsesjoner på FM føler bransjen at vi har fått et pusterom som har vitalisert mange radioer og gitt oss en ny giv. Det er dette som gjør at vi tør å investere i parallell distribusjon på DAB, og vi investerer mer i redaksjon og programtilbud. Vi trenger kontinuitet, trygghet og forsvarlige rammer for å utvikle de redaksjonelle produktene og for å gjøre oss selv enda viktigere i den lokalt forankrede og brede samfunnsdebatten.

Med innføringen av DAB, uten tilhørende konsesjonskrav, fulgte samtidig færre krav til lokalt innhold i gjenværende FM-konsesjoner. Det er allikevel mange år siden det har blitt produsert mer lokalt innhold i våre redaksjoner enn nå, og vi har langt færre samsendinger. Vi tør å satse, og vi vet at det er det lokale redaksjonelle produktet som er nøkkelen til å lykkes. Vi er takknemlige for det arbeidet som er iverksatt for å utrede fremtidig distribusjon av lokalradio i FM-nettet. Vi mener utfallet vil bli avgjørende for om man klarer å bevare lokalradioene som viktig del av det norske mediemangfoldet.

Sandnes 22.03.2019

for Jærradiogruppen AS
og datterselskap

Herman Skretting
Daglig leder

Aslak Sommerfelt Skretting
Styreleder